

GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2011 m. kovo 31 d.¹

1. Šiuo prejudiciniu klausimu Teisingumo Teismo prašoma dar kartą išaiškinti 1991 m. liepos 29 d. Tarybos direktyvos 91/439/EEB dėl vairuotojo pažymėjimų nuostatas².

2. Pagal Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalį valstybių narių išduoti vairuotojo pažymėjimai yra abipusiškai pripažįstami. Šių pažymėjimų išdavimui taikomos kelios sąlygos. Pirmiausia pagal minėtos direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punktą vairuotojo pažymėjimai išduodami asmenims, kurie nuolat gyvena išduodančiosios valstybės narės teritorijoje.

3. Taigi *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* (Bavarijos aukščiausiasis administracinis teismas) kyla klausimas, ar valstybė narė gali atsakyti pripažinti kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą, jei nustatoma, kad jis buvo išduotas neatsižvelgiant į nuolatinės gyvenamosios vietos sąlygą.

4. Šiuo klausimu iš tikrųjų sudaroma galimybė patikslinti Teisingumo Teismo praktiką, įtvirtintą 2008 m. birželio 26 d. sprendimuose *Wiedemann ir Funk*³ bei *Zerche ir kt.*⁴, pagal kurią priimančioji valstybė narė gali atsakyti savo teritorijoje pripažinti teisę vairuoti, kurią suteikia kitos valstybės narės vėliau išduotas vairuotojo pažymėjimas, jei remiantis jame esančiais įrašais ar kita neginčijama informacija, gauta iš išduodančios valstybės narės, nustatoma, kad tuo metu, kai buvo išduotas šis vairuotojo pažymėjimas, jo savininkas, kuriam pirmosios valstybės narės teritorijoje buvo pritaikyta anksčiau turėto vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė, išduodančiosios valstybės narės teritorijoje nuolat negyveno.

5. Ginčas pagrindinėje byloje ypatingas tuo, kad, kitaip nei Teisingumo Teismo nagrinėtais atvejais bylose, kuriose priimti minėti sprendimai, M. Grasser, Vokietijos pilietė, kurios vairuotojo pažymėjimą, išduotą Čekijos valdžios institucijų, atsisako pripažinti Vokietijos valdžios institucijos, niekada nėra turėjusi Vokietijoje išduoto vairuotojo pažymėjimo, taigi jai niekada nebuvo taikyta ir anksčiau išduoto vairuotojo pažymėjimo

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 237, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 1 t., p. 317.

3 — C-329/06 ir C-343/06, Rink. p. I-4635.

4 — C-334/06-C-336/06, Rink. p. I-4691.

atėmimo priemonė. Todėl kyla klausimas, ar sprendimuose *Wiedemann ir Funk* bei *Zerche ir kt.* įtvirtinta teismo praktika taikytina M. Grasser atveju.

įtvirtintas vairuotojo pažymėjimų abipusio pripažinimo principas⁵.

6. Šioje išvadoje siūlysiu Teisingumo Teismui nuspręsti, kad Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalis ir 7 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinami taip, jog jais nedraudžiama valstybei narėi atsisakyti savo teritorijoje pripažinti teisę vairuoti, kurią suteikia kitos valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas, jei remiantis jame esančiais įrašais ar kita neginčijama informacija, gauta iš išduodančiosios valstybės narės, nustatoma, kad tuo metu, kai buvo išduotas šis vairuotojo pažymėjimas, jo savininkas išduodančiosios valstybės narės teritorijoje nuolat negyveno.

8. Šioje direktyvoje nustatant minimalius vairuotojo pažymėjo išdavimo reikalavimus taip pat siekiama didinti kelių eismo saugą Europos Sąjungos teritorijoje⁶.

9. Pirmiausia šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta:

„Vairuotojo pažymėjimai, be to, yra išduodami tik kandidatams į vairuotojus:

I — Teisinis pagrindas

<...>

A — Sąjungos teisės aktai

- b) kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje arba kurie gali pateikti įrodymų, kad jie yra ten studijavę bent šešis mėnesius.“⁷

7. Siekiant palengvinti asmenų judėjimą Europos bendrijoje ar apsigyvenimą kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie gavo vairuotojo pažymėjimą, Direktyva 91/439 buvo

5 — Žr. šios direktyvos 1 straipsnį.

6 — Žr. šios direktyvos ketvirtą konstatuojamąją dalį.

7 — Pagal Direktyvos 91/439 9 straipsnio pirmą pastraipą nuolatinė gyvenamoji vieta yra vieta, kurioje asmuo paprastai gyvena, t. y. bent 185 dienas per kalendorinius metus. Jei vairuotojo pažymėjimą turintis asmuo studijuoja šioje valstybėje narėje, jis turi įrodyti, kad bent šešis mėnesius gyvena šioje valstybėje narėje.

10. Direktyvos 91/439 7 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad asmuo gali turėti tik vieną vairuotojo pažymėjimą.

nustatytais apribojimais gali vairuoti motorines transporto priemones Vokietijos teritorijoje, atsižvelgiant į jiems vairuotojo pažymėjimu suteiktas teises.

11. Šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad nuolatinės gyvenamosios vietos valstybė narė kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo savininkui gali taikyti savo nacionalinės teisės nuostatas dėl teisės vairuoti apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo.

12. Pagal šios direktyvos 8 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą valstybė narė gali ir atsisakyti pripažinti galiojančiu asmeniui, kuriam jos teritorijoje taikoma viena iš minėtų priemonių, kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą.

B — Nacionalinės teisės aktai

13. 2009 m. sausio 19 d. galiojusios redakcijos Nutarimo dėl leidimo asmenims dalyvauti kelių eisme (*Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr*, toliau – *FeV*) 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Sąjungoje ar Europos ekonominėje erdvėje (EEE) galiojančių vairuotojo pažymėjimų savininkai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta *FeV* 7 straipsnio 1 arba 2 dalies prasme yra Vokietijoje, remiantis į 28 straipsnio 2–4 dalyse

14. *FeV* 28 straipsnio 4 dalies pirmo sakinio 2 ir 3 punktuose bei antrame sakinyje nurodyta, kad Sąjungoje ar EEE galiojančio vairuotojo pažymėjimo savininkui šis leidimas vairuoti netaikomas dviem atvejais. Pirmą, minėtą leidimas netaikomas, jei, remiantis įrašais vairuotojo pažymėjimuose arba jį išdavusios valstybės narės pateikta neginčytina informacija, šio pažymėjimo išdavimo metu jo savininkas nuolat gyveno šalies teritorijoje, išskyrus atvejį, kai minėtą pažymėjimą jis gavo kaip moksleivis ar studentas, ten gyvenęs bent 6 mėnesius. Antra, Sąjungoje ar EEE galiojančio vairuotojo pažymėjimo savininkui neleidžiama vairuoti Vokietijos teritorijoje, jei šioje valstybėje vairuotojo pažymėjimas teismo buvo laikinai arba visam laikui atimtas arba atimtas pagal nedelsiant vykdytiną administracinės institucijos sprendimą, arba įsigaliojusiu sprendimu buvo atsisakyta išduoti vairuotojo pažymėjimą, arba vairuotojo pažymėjimas nebuvo atimtas tik dėl to, kad tuo metu jis jo atsisakė.

II — Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudicinis klausimas

Vokietijos valdžios institucija abu šiuos prašymus atmetė.

15. M. Grasser, ieškovė pagrindinėje byloje, yra Vokietijos pilietė, gyvenanti Firet-Trunštate (Viereth-Trunstadt, Vokietija). Ji niekada nėra turėjusi Vokietijoje išduoto vairuotojo pažymėjimo.

16. Vairuotojo pažymėjimą ieškovei 2006 m. gegužės 31 d. išdavė Pilzeno (Čekijos Respublika) savivaldybė. Šiame pažymėjime nurodyta, kad jo savininkės gyvenamoji vieta yra Firet-Trunštato miestas.

17. 2009 m. balandžio 3 d. raštu Vokietijos valdžios institucija, kompetentinga išduoti vairuotojo pažymėjimus, nurodė M. Grasser pateikti šį pažymėjimą, kad jame būtų įrašyta, jog ji neturi teisės vairuoti Vokietijos teritorijoje, nes jis buvo išduotas neatsižvelgiant į nuolatinės gyvenamosios vietos sąlygą. Ši institucija taip pat išklaušė ieškovę ir priėmė sprendimą dėl jos teisės vairuoti atėmimo.

18. M. Grasse, ginčydamą minėtos institucijos sprendimą, pastarosios prašė jai suteikti teisę naudotis čekišku vairuotojo pažymėjimu Vokietijos teritorijoje, nes ji niekada nėra pažeidusi eismo taisyklių. Nepatenkinus šio prašymo, M. Grasser prašė jai išduoti vokišką vairuotojo pažymėjimą. Kompetentinga

19. 2009 m. birželio 3 d. sprendimu ši institucija uždraudė M. Grasser naudotis čekišku vairuotojo pažymėjimu Vokietijos teritorijoje ir nurodė pateikti šį pažymėjimą, kad jame būtų įrašyta, jog ji neturi teisės vairuoti šioje teritorijoje. To nepadarius vairuotojo pažymėjimas turėjo būti konfiskuotas.

20. 2009 m. liepos 1 d. ieškovė *Verwaltungsgericht Bayreuth* (Bavarijos administracinis teismas) pateikė skundą dėl minėto sprendimo panaikinimo. 2009 m. rugsėjo 22 d. sprendimu šis teismas patenkino M. Grasser prašymą ir panaikino minėtą sprendimą. *Verwaltungsgericht Bayreuth* nurodė, kad vien dėl nuolatinės gyvenamosios vietos principo pažeidimo negalima atsisakyti pripažinti teisę vairuoti Vokietijos teritorijoje. Šio teismo teigimu, iš ieškovės dar turėjo būti vairuotojo pažymėjimas atimtas, sustabdytas jo galiojimas, panaikinta ar apribota jos teisė vairuoti.

21. *Freistaat Bayern*, atsakovas pagrindinėje byloje, dėl *Verwaltungsgericht Bayreuth* sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof*, kuris nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 91/439 <...> 1 straipsnio 2 dalį bei 8 straipsnio 2 ir 4 dalis reikia aiškinti taip,

kad priimančioji valstybė narė gali atsisa-
kyti pripažinti kitos valstybės narės išduo-
tą vairuotojo pažymėjimą, jei iš įrašų šiame
pažymėjime matyti, kad buvo pažeistas šios
direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punktas,
bet priimančioji valstybė narė vairuotojo pa-
žymėjimo savininkui pirmiau nebuvo taikiusi
Direktyvos 91/439 <...> 8 straipsnio 2 dalyje
numatytų priemonių.“

III — Vertinimas

22. Savo klausimu prašymą priimti prejudici-
nį sprendimą pateikęs teismas iš esmės kla-
sia, ar valstybė narė gali atsakyti pripažinti
kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pa-
žymėjimą, jei iš šio pažymėjimo įrašų matyti,
kad nebuvo atsižvelgta į nuolatinės gyvena-
mosios vietos sąlygą, net jei šio pažymėjimo
savininkui pirmosios valstybės narės teritori-
joje niekada nebuvo taikyta anksčiau išduoto
vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė.

23. Visų pirma primintina, kad Direktyva
91/439 siekiama dviejų tikslų: pirma, palen-
gvinti asmenų, apsigyvenančių kitoje valsty-
bėje narėje nei ta, kurioje jie išlaikė vairavimo

egzaminą, judėjimą ir, antra, didinti kelių eis-
mo saugumą⁸.

24. Šie tikslai yra neatskiriama susiję. Iš tik-
rųjų laisvo asmenų judėjimo principas reika-
lauja, kad šis judėjimas vyktų saugiai.

25. Todėl siekdamas, kad būtų patenkinti
šie poreikiai kelių eismo saugumo srityje, Są-
jungos teisės aktų leidėjas manė, jog būtina
nustatyti minimalius vairuotojo pažymėjimo
išdavimo reikalavimus⁹.

26. Pirmiausia pagal Direktyvos 91/439
7 straipsnio 1 dalies a ir b punktus vairuoto-
jo pažymėjimas išduodamas asmenims, kurie
atitinka reikalavimus, susijusius su fiziniais
gebėjimais ir sveikata, yra išlaikę teorinį egza-
miną ir nuolat gyvena išdavusiosios valstybės
narės teritorijoje.

27. Taigi vairuotojo pažymėjimams, išduo-
tiems laikantis šių minimalių reikalavimų,
pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį taiko-
mas abipusio pripažinimo principas.

8 — Žr. šios direktyvos pirmą konstatuojamąją dalį.

9 — Žr. šios direktyvos ketvirtą konstatuojamąją dalį.

28. Pagal Teisingumo Teismo praktiką iš minimalių reikalavimų, į kuriuos atsižvelgiant gali būti išduotas vairuotojo pažymėjimas, su nuolatine gyvenamąja vieta valstybės narės teritorijoje susijusi sąlyga Europos teisės aktų leidėjo nustatytoje sistemoje yra ypač svarbi.

29. Iš tikrųjų minėtuose sprendimuose *Wiedemann ir Funk* bei *Zerche ir kt.* Teisingumo Teismas nurodė, kad nesant visiško valstybių narių teisės aktų, susijusių su vairuotojo pažymėjimų išdavimu, suderinimo nuolatinės gyvenamosios vietos sąlyga pirmiausia padeda kovoti su „vairuotojo pažymėjimų turizmu“¹⁰. Be to, ši sąlyga būtina kontroliuojant tinkamumo vairuoti reikalavimo laikymąsi¹¹. Iš tikrųjų minėta sąlyga yra išankstinė sąlyga, leidžianti išduodančiajai valstybei narei patikrinti, ar laikomasi kitų sąlygų¹². Todėl nuolatinės gyvenamosios vietos sąlygai, pagal kurią apibrėžiama išduodančioji valstybė narė, tenka ypatinga reikšmė kitų Direktyvoje 91/439 nustatytų sąlygų atžvilgiu¹³.

30. Todėl Teisingumo Teismas nusprendė, kad jei šios sąlygos nesilaikoma, gali kilti grėsmė kelių eismo saugumui¹⁴.

10 — Minėti sprendimai *Wiedemann ir Funk* (69 punktas) bei *Zerche ir kt.* (66 punktas).

11 — Ten pat.

12 — Minėti sprendimai *Wiedemann ir Funk* (70 punktas) bei *Zerche ir kt.* (67 punktas).

13 — Ten pat.

14 — Minėti sprendimai *Wiedemann ir Funk* (71 punktas) bei *Zerche ir kt.* (68 punktas).

31. Teismo posėdyje M. Grasser advokatas nurodė aplinkybę, kad šioje byloje, kitaip nei byloje, kuriose buvo priimti minėti sprendimai *Wiedemann ir Funk* bei *Zerche ir kt.*, nagrinėtais atvejais, nėra nei neišvengiamo pavojaus grėsmės, nei skubos. Jis pažymėjo, kad šiose bylose ginčijamų vairuotojo pažymėjimų savininkai jau buvo įrodę, kad yra pavojingi, nes dėl kelių eismo taisyklių pažeidimų iš jų buvo atimti anksčiau turėti vairuotojo pažymėjimai. M. Grasser anksčiau niekada nėra turėjusi vairuotojo pažymėjimo, taigi jai ir nebuvo taikyta anksčiau turėto vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė. Todėl ši teismo praktika šioje byloje netaikytina.

32. Šis argumentas man neatrodo priimtinas. Juo paneigiami Direktyvoje 91/439 numatyti prevenciniai tikslai.

33. Kaip minėta, Sąjungos teisės aktų leidėjas, siekdamas, kad Sąjungos teritorijoje būtų užtikrintas kelių eismo saugumas, nustatė minimalius vairuotojo pažymėjimo išdavimo reikalavimus. Šie reikalavimai taikomi visiems kandidatams į vairuotojus. Direktyvos 91/439 tekste šiuo atžvilgiu visiškai neskiriami kandidatai, kurie pirmą kartą laiko vairavimo egzaminą, ir kandidatai, norintys gauti naują vairuotojo pažymėjimą po to, kai iš jų buvo atimtas turėtas vairuotojo pažymėjimas.

34. To priežastis akivaizdi – būtent ta, kad vairuotojo pavojingumo lygis įvertinamas prieš išduodant vairuotojo pažymėjimą. Sunku įsivaizduoti, kad būtų laukiama, kol vairuotojas sukels avariją, siekiant nustatyti, kad jis pavojingas, ir pritaikyti būtinas priemones, kai šis pateikia prašymą išduoti naują vairuotojo pažymėjimą. Kaip posėdyje pažymėjo atsakovas pagrindinėje byloje, su kelių eismo saugumu susiję aspektai yra svarbūs ne tik asmenims, kurie jau buvo sukėlę avariją, bet visiems kandidatams į vairuotojus.

35. Taigi pagal Direktyvos 91/439 7 straipsnio 1 dalies a ir b punktus į šiuos minimalius reikalavimus turi būti atsižvelgiama ir tada, kai kompetentinga nacionalinė valdžios institucija vairuotojo pažymėjimą asmeniui išduoda pirmą kartą.

36. Jei ši sąlyga neįvykdyta, vairuotojo pažymėjimą išduodančiai nacionalinei valdžios institucijai neįmanoma – arba (bet kuriuo atveju) labai sunku – patikrinti, ar laikomasi tam tikrų šioje direktyvoje nustatytų sąlygų. Pirmoji iš jų yra vienintelio vairuotojo pažymėjimo sąlyga. Iš tikrųjų minėtos direktyvos 7 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad asmuo gali turėti tik vieną vairuotojo pažymėjimą¹⁵. Kadangi Sąjungos lygiu dar nėra centralizuoto vairuotojų pažymėjimų registro, kas geriau nei kandidato į vairuotojus nuolatinės

gyvenamosios vietos nacionalinės valdžios institucijos gali patikrinti, ar šis kandidatas dar neturi vairuotojo pažymėjimo?

37. Tas pats pasakytina ir apie kitą esminę informaciją, kaip antai teistumo patikrinimas siekiant įsitikinti, kad galimi praeities įvykiai nėra kliūtis išduoti vairuotojo pažymėjimą.

38. Todėl nuolatinės gyvenamosios vietos sąlygos laikymasis yra būtina sąlyga, leidžianti patikrinti, ar kandidatas į vairuotojus atitinka kitus minimalius Direktyvoje 91/439 nustatytus reikalavimus.

39. Nesilaikyti nuolatinės gyvenamosios vietos sąlygos kandidatui laikant vairavimo egzaminą pirmą kartą reikėtų prieštarauti Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytai sistemai ir nepaisyti kelių eismo dalyvių saugumo.

40. Taip pat primenu, kad per posėdį Europos Komisija, o vėliau ir M. Grasser advokatas nurodė, jog nuolatinės gyvenamosios vietos įrašas M. Grasser vairuotojo pažymėjime gali būti tiesiog užrašymo klaida, kad

15 — Šiuo klausimu žr. minėtus sprendimus *Wiedemann ir Funk* (70 punktas) bei *Zerche ir kt.* (67 punktas).

išdavimo valstybė narė galėjo apsirikti nurodydama nuolatinę gyvenamąją vietą Vokietijoje, todėl į tai neatsižvelgtina ir šis vairuotojo pažymėjimas pripažintinas galiojančiu. Mano manymu, šis argumentas nepriimtinas.

atsisakyti pripažinti teisę vairuoti, kuri suteikiama šiuo pažymėjimu.

41. Jei sutiktume su tokiu argumentu, galėtų būti suabejota visa išdavimo valstybės narės pateikta informacija, nurodyta oficialiame dokumente, nagrinėjamu atveju – vairuotojo pažymėjime. Kaip Teisingumo Teismas yra nusprendęs, vairuotojo pažymėjime pateikta informacija yra neginčijama iš išdavimo valstybės narės valdžios institucijų gauta informacija¹⁶.

43. Galima būtų prieštarauti, kad tokia išvada kenkia valstybių narių tarpusavio pasitikėjimui, kuris yra abipusio pripažinimo principo pagrindas.

42. Todėl manau, kad jei remiantis įrašais pačiame vairuotojo pažymėjime ar kita neginčijama informacija, gauta iš išdavimo valstybės narės, galima nustatyti, jog šis pažymėjimas buvo išduotas neatsižvelgiant į nuolatinės gyvenamosios vietos sąlygą, nustatytą Direktyvos 91/439 7 straipsnio 1 dalies b punkte, priimančioji valstybė narė gali

44. Tačiau vairuotojo pažymėjimų abipusio pripažinimo principas gali būti taikomas visiškai veiksmingai tik tuo atveju, jei visos valstybės narės laikosi derinimo tikslu priimtoje direktyvoje nustatytų minimalių vairuotojo pažymėjimo išdavimo reikalavimų. Tai pati šio principo esmė. Valstybės narės pasitiki viena kita ir tarpusavyje pripažįsta jų valdžios institucijų išduotus vairuotojo pažymėjimus, nes Sąjungos teisės aktų leidėjas nustatė priemonę, leidžiančią užtikrinti, kad visos valstybės narės išlaikytų minimalių reikalavimų lygį, susijusį su šių pažymėjimų išdavimu.

16 — Šiuo klausimu žr. minėtus sprendimus *Wiedemann ir Funk* (72 punktas) bei *Zerche ir kt.* (69 punktas). Taip pat žr. 2009 m. liepos 9 d. Nutartį *Wierer* (C-445/08, 51 punktas).

45. Todėl jei nesilaikoma šio minimalių reikalavimų lygio, abipusio pripažinimo principas negali būti tinkamai taikomas.

„forum shopping“, o leisti asmenims, turintiems vairuotojo pažymėjimą, apsigyventi kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje išduotas šis pažymėjimas, neprivalant dar kartą laikyti kokią nors egzaminą ar pakeisti minėtą pažymėjimą.

46. Be to, pridurtina, kad pripažinus, jog priimančioji valstybė narė turi pripažinti tokį vairuotojo pažymėjimą kaip M. Grasser, nors nebuvo laikomasi nuolatinės gyvenamosios vietos sąlygos, būtų skatinamas „vairuotojo pažymėjimų turizmas“. Iš tikrųjų, nors Direktyvoje 91/439 nustatyti minimalūs tinkamumo vairuoti reikalavimai, vis dėlto valstybės narės gali nustatyti griežtesnius reikalavimus nei nurodytieji šioje direktyvoje¹⁷. Taigi asmeniui, nuolat gyvenančiam valstybėje narėje, kurioje nustatytos tokios normos, būtų naudingiau laikyti egzaminą kitoje valstybėje narėje, kurioje taikomos ne tokios griežtos normos.

48. Mano manymu, šioje byloje abipusio pripažinimo principu buvo remiamasi nukrypstant nuo juo siekiamo tikslo ir norint išvengti griežtesnių nacionalinės teisės nuostatų.

47. Direktyva 91/439 siekiama ne pasiūlyti Sąjungos piliečiams vairuotojo pažymėjimų

49. Todėl atsižvelgdamas į visas nurodytas priežastis manau, kad Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalis ir 7 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinami taip, jog jais nedraudžiama valstybei narėi atsisakyti savo teritorijoje pripažinti teisę vairuoti, kuri suteikiama kitos valstybės narės išduotu vairuotojo pažymėjimu, jei remiantis jame esančiais įrašais ar kita neginčijama informacija, gauta iš išduodančiosios valstybės narės, nustatoma, kad tuo metu, kai buvo išduotas šis vairuotojo pažymėjimas, jo savininkas išdavimo valstybės narės teritorijoje nuolat negyveno.

17 — Žr. minėtos direktyvos III priedo 5 punktą.

IV — Išvada

50. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* pateiktą klausimą atsakyti taip:

„1991 m. liepos 29 d. Tarybos direktyvos 91/439/EEB dėl vairuotojo pažymėjimų 1 straipsnio 2 dalis ir 7 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinami taip, jog jais nedraudžiama valstybei narėi atsisakyti savo teritorijoje pripažinti teisę vairuoti, kuri suteikiama kitos valstybės narės išduotu vairuotojo pažymėjimu, jei remiantis jame esančiais įrašais ar kita neginčijama informacija, gauta iš išduodančiosios valstybės narės, nustatoma, kad tuo metu, kai buvo išduotas šis vairuotojo pažymėjimas, jo savininkas išdavimo valstybės narės teritorijoje nuolat negyveno.“